

Ewaluacja w mojej pracy magisterskiej
Praca zaliczeniowa z przedmiotu „Ewaluacja jakości edukacji dziecka”

Pisząc pracę magisterską nt. „*Rozwój i awans zawodowy nauczyciela dzieci w Przedszkolu „Koziołka matołka” w Zaciszu*” (można dodać - pod kierunkiem) o charakterze diagnostyczno – eksperymentalnym mam liczne okazje do wartościowania – ewaluacji różnych elementów związanych z przedmiotem tej pracy. Przy tej okazji nie sposób pominąć stosowania procedur odnoszących się do autoewaluacji, czyli refleksyjnego wartościowania własnych poczynań związanych z tworzeniem tej pracy zarówno w części teoretycznej jak i praktycznej. Tak więc treści przedmiotu studiów i związane z nimi umiejętności praktyczne okazały się szczególnie przydatne choćby w tym zakresie.

Prakseopedagogiczna i hermeneutyczna analiza zagadnień określonych w sformułowaniu tematu mojej pracy wymagała określenia wskaźników zmiennych związanych z pojęciami (słowami kluczowymi), którymi w przypadku mojej pracy są: rozwój zawodowy, awans zawodowy, nauczyciel dziecka, jakość pracy nauczyciela, efekty pracy nauczyciela.

Szczegółowa analiza i ukierunkowane poszukiwania w zakresie wdrażania określonego postępowania pedagogicznego wymagają precyzyjnego ujęcia podejmowanych zagadnień.

Rozwój zawodowy za H. Kwiatkowską¹ rozumiem jako stałą właściwość zawodu, ponieważ kwalifikacje zawodowe nie są „wykończone”, a zmiana rozwojowa tych kwalifikacji jest niezbywalną właściwością pracy nauczyciela, wśród których należy brać pod uwagę przede wszystkim niestandardowość i niedookreśloność sytuacji edukacyjnych w codziennej pracy nauczyciela.

Awans zawodowy nauczyciela traktuję zaś jako przejście na wyższe stanowisko, osiągnięcie wyższego szczebla w hierarchii zawodowej, osiągnięcie wyższej grupy osobistego zaszeregowania (...) i podniesienie prestiżu społecznego. Awans zawodowy pracownika może zależeć między innymi od wykształcenia, wiedzy i umiejętności zawodowych, zdolności, motywacji do pracy, inspiracji zawodowych, odpowiedzialności, uznania przełożonych, chęci doskonalenia się, czy też umiejętności współdziałania i współżycia z ludźmi².

W kontekście powyższego przedmiotem moich badań w rozpatrywanych procesach jest przede wszystkim wyzwalanie aktywności zawodowej nauczyciela dzieci, a w następstwie rozwój zawodowy nauczycieli dzieci w kontekście wymagań określonych nową podstawą programową, standardami kształcenia osób przygotowujących się do wykonywania zawodu nauczyciela oraz Ramami Kwalifikacji wyznaczonych wobec kierunku studiów „pedagogika”.

Zakres moich badań obejmuje szczebel początkowej edukacji dzieci w przedszkolu funkcjonującym na osiedlu miasta Kalisza od 1974 roku, a dla celów mojej pracy ograniczony został zakres do roku akademickiego 2015/2016.

Dążąc do uzyskania wiarygodnych i sprawdzalnych wyników badanej rzeczywistości³ celem podjętych badań diagnostycznych była dogłębna eksploracja, opis i ukierunkowane wyjaśnianie wraz z ewaluacją spostrzeganych zjawisk i procesów edukacyjnych⁴. W szczególności pod tym względem należy odnosić się do zmiennych zależnych szczegółowych wyodrębnionych w mojej pracy, a mianowicie:

- 1) rozwój zawodowy nauczycieli dzieci w sferze dydaktycznej,
- 2) rozwój zawodowy nauczycieli dzieci w sferze procesów wychowywania oraz samowychowywania,

¹ H. Kwiatkowska, *Pedeutologia*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008, s.207.

² T. Nowacki, *Leksykon pedagogiki pracy*, Instytut Technologii Eksploatacji, Radom, WSP Warszawa 2004, s.20.

³ J. Brzeziński, *Metodologia badań psychologicznych*, Warszawa 2003.

⁴ J. Grzesiak, *Lekcje i diagnostyka psychopedagogiczna w edukacji dziecka*, Konin, 2015, s. 37 – 44.

- 3) rozwój zawodowy nauczycieli dzieci w sferze opiekuńczej nad dziećmi jako podmiotami edukacji przedszkolnej,
- 4) rozwój zawodowy nauczycieli dzieci w sferze organizacyjnej z udziałem dzieci i ich rodziców jako podmiotami edukacji przedszkolnej;
- 5) rozwój zawodowy nauczycieli dzieci w sferze autoewaluacji i samodoskonalenia zawodowego, a także osobistego oraz
- 6) poprawa jakości pracy nauczyciela i przedszkola w obranym przeze mnie terenie badań.

W badaniach społecznych, a taki charakter noszą właśnie moje badania własne, nie sposób nie uwzględnić zmiennych pośredniczących, wśród których można upatrywać i wartościować ich wpływy na zmienne zależne po stronie efektów rozwoju i awansowania w zawodzie badanych nauczycieli, a w szczególności:

- niezamierzone wpływy środowiska lokalnego (np. konflikt z matką któregoś dziecka),
- sytuacje losowe w rodzinie (np. wyjazd bliskiej osoby za granicę),
- sytuacje losowe w gronie pedagogicznym (np. protest...),
- osobiste wydarzenia losowe (np. wypadek, ślub, mobing, zdrada).

W mojej pracy wyodrębnionych zostało kilkadziesiąt wielorakich wskaźników i każdy z nich w końcowej fazie opracowywania zebranych danych empirycznych zostanie poddany interpretacjom, ewaluacji, także wysnuwaniu wniosków i dezyderatów.

Ze względu na rozległy charakter przewidywanych do zgromadzenia danych empirycznych w tym miejscu ograniczę się do wycinkowego ukazania stosowania przeze mnie procedur ewaluacyjnych jako przykładowych:

- 1) sposoby diagnozowania dzieci przez nauczyciela (przewidywane normy w wartościowaniu:
 - jakimi sposobami nauczycielka dokonuje kontroli efektów uzyskiwanych przez poszczególne dzieci np. poprawa w wymawianiu wyrazów, czy zgłosek – wskazane je wymienić np. kosz na śmieci.... ,
 - pouczanie – poradnictwo wobec rodziców pod kątem rozmawiania z dzieckiem w aspekcie wymawiania tych samych i innych (jakich wyrazów),
 - poszerzanie wiedzy przez nauczyciela w zakresie diagnostyki psychopedagogicznej, a w tym m.in. ilość posiadanej podręcznej literatury, ilość zebranych narzędzi jako materiałów dydaktycznych sprzyjających diagnozie bieżącej dziecka w jego edukacji)

... itd. można to uszczegóławiać ...

- 2) formy oddziaływań terapeutycznych nauczyciela wobec dzieci (np.)
- 3) stosowane przez nauczyciela formy samokontroli i autoewaluacji (np. ...),
- 4) uczestnictwo nauczyciela w formach doskonalenia i doksztalcania (np. ...),
- 5) stosowane przez nauczyciela formy indywidualizacji w opiece nad dzieckiem (np....),
- 6) formy współpracy nauczyciela z rodzicami (indywidualnie czy zespołowo).

Wszystkie z wymienionych przykładowo elementów choć są wycinkowe, a mimo to stanowią o dynamice rozwoju zawodowego nauczyciela w danej dziedzinie i z tego właśnie względu ich dalsze uszczegóławianie może przybierać duże rozmiary. Nie jest to jednak wymagane w niniejszym opracowaniu.

Przytoczone wyżej wybrane elementy ewaluacji są przewidywane na miesiąc marzec 2017 roku. Wiem już o tym, co będzie wymagać ode mnie szczególnej koncentracji uwagi przy analizie ilościowo-jakościowej zbieranych aktualnie danych przez zastosowanie następujących technik badawczych:

- obserwację wybranych zajęć nauczycieli dzieci w grupie sześciolatków,
- wywiad z trzema nauczycielkami ubiegającymi się o awans na stanowisko nauczyciela dyplomowanego,
- wywiad z dwiema nauczycielkami, które pracują w badanym przedszkolu ponad 20 lat i uzyskiwały wszystkie kolejne stopnie awansu zawodowego,
- analiza dwóch sprawozdań dotyczących awansu na stanowisko nauczyciela mianowanego,
- analiza dwóch sprawozdań dotyczących awansu na stanowisko nauczyciela dyplomowanego.

Tak więc niniejsza praca zaliczeniowa posłużyła mi w ukierunkowanym dalszym postępowaniu związanym z tworzeniem kolejnych części mojej pracy magisterskiej. Tym bardziej zdaję sobie sprawę z tego, czego jeszcze dotąd nie było możliwe dokonać ze względu na brak danych, a pozyskiwanych w toku badań empirycznych, które zostaną zakończone przed feriami tj. do 30. stycznia 2017 r.

Niniejsza praca wymagała ode mnie znajomości literatury przedmiotu poruszanej i wskazywanej podczas zajęć wykładowych i ćwiczeniowych w uczelni⁵. Moje kompetencje nabyte w toku studiowania i uczestnictwa w zajęciach z przedmiotu „Ewaluacja...”, zostały wyeksponowane w tym opracowaniu - z konieczności wycinkowo. Jestem poniekąd dumny z tego, że dzięki tym kompetencjom pisana przeze mnie praca magisterska stanie się jeszcze bardziej oryginalna. A na tym mi bardzo zależało i zależy.

Na zakończenie niniejszego zwięzłego opracowania wyrażam swoją samoocenę na zaliczenie tego przedmiotu – jako „BARDZO DOBRY”. Bardziej szczegółowe uzasadnienie tej noty zostało przedstawione w arkuszu autoewaluacji (pobrany z strony www.jangrzesiak.edu.pl).

Arkusze ten dołączam do niniejszej pracy.

⁵ Bardziej szczegółowo przestudiowałem pracę zbiorową pod red. J. Grzesiaka, *Innowacje i ewaluacja w edukacji. Narzędzia pomiaru efektów kształcenia*. UAM WPA, Kalisz 2016 – w szczególności zamieszczone w niej artykuły autorstwa K. Denka, D. Waloszek, J. Grzesiaka, J. Mastalskiego i Cz. Plewki.